

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendőkSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
reklamációkBecsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely,
Árpád-utca 401.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY ÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

A jobb jövő munkásai.

II.

A mi kívánságunk: »Adjon Isten jobb időket« — más lélekből fakad. Abból a lélekből, melyből fakad az imádság: Jőjjön el a te országod; Legyen meg a te akaratod!« A mi kívánságunk alapja nem a magunkban, hanem az Istenben való bizodalom. Valjuk, hogy Istennel szemben semmik vagyunk; de érezzük, hogy Isten által nagy dolgokra vagyunk képesek. Tudjuk, hogy a világnak egy porszeme vagyunk; de érezzük, hogy Isten által mégis urai vagyunk az egész világnak, hogy »adatott nekünk hatalom az egész föld felett.« Tudjuk, mert tapasztaljuk, hogy Isten az ő erejét a mi erőtlenségünkben dicsőíti meg.

Mit tehet az ember? Mit tehet egy ember? Ime: Vannak nekünk papjaink, egyik ott a Czenk alatt, egy másik a tömösi völgy nyílásánál, a harmadik a felső Maros mellett, a negyedik a beszercei havasok alján, az ötödik, a hatodik . . és mind mind ezer életgonddal terhelten és mégis . . körülöttük új élet szele zendül. A vallás, a hit, a református hithűség kiszáll a kathedráról, a templomokból s velük jár utcáról-utcára, házról-házra, szivből-szivre s támad körülöttük kavargás, felfrissülés, megújulás. Vallásos lapok, iratok kerülnek a házakba, biblia, énekeskönyv előjönnek a poros almáriumból, az Isten háza nem kong többé az ürességtől, de ürülnek a korcsmák, a

léhaság fészkei. A családi otthon édesebb, melegebb lesz, a munkátlanság bűn, a takarékoság erény, a vallás- és egyház oltárán való áldozás kedves kötelesség, a tiszta szív, becsületes munka, a könyörülő szeretet munkája, segedelme s az állandó szent élet egy felséges imádkozás, folytonos isztentisztelet.

Ugy kell nekik, hisz' ők papok, — mondja valaki. De hát van-e szebb papi munka, mit végeznek azok a lelkes férfiak a tömösi hegyek között, kik kezükben a »Vasárnap«-pal bekopogtatnak elszórt hiveink házaikhoz, sőt az idegen Romániába vándorlottakhoz is, — oda gyűjtik a szomszédokat s táplálják lelküket mennyei eledellel, szívüket magyar hazafisággal. Pedig ezek nem papok — ugy-e? — Dehogy is nem. Hát elfeledtük volna, mit egykor a »Káté«-ból tanultunk, hogy a reformátusoknál mindenki pap, mert »szent nép, királyi papság vagyunk«?! Mindenki pap, — ha nem is visel palástot — ki a mi Istenünknek beszédét szólja, akaratát cselekszi. Ha bátran valljuk református voltunkat: nagy cselekedetet tettünk s ha a jócselekedetekben tündöklünk: legszebb vallástétel ez arról, hogy mi az igaz hitnek és igaz egyháznak vagyunk részesei.

Lám, — ezek a jobb jövő munkásai. Kik hallják az Isten szavát: »Jövel; és a hová küldlek, elmenj és a mit reád biztam, elvégezd!« Az ilyenek nem mondják: »gyermek, gyenge vagyok én« sem azt nem mondják: »mit tehet-

nék egyedül!?» Hanem mennek és szólnak és cselekszenek. — Lehet, hogy az emberek előbb megbámulják, tán ki is nevetik; de egy kevés idő . . . s a ki előbb bámult, melléje áll, s a ki előbb nevetett: megszegyenülve társává szegődik. Az egyből így lesz hettő, három, öt, tiz, száz, ezer . . . Egy egész tábor, az igazságért küzdő, győző!

Ily tábort látunk a »Vasárnap« olvasóiban is. Kedves olvasóink! Mi vagyunk a kicsiny sereg, melynek szól a biztatás: Ne félj kicsiny sereg, mert tetszett az Urnak, hogy adjon tinektek országot«.

Igen; az »Isten országát,« a »mennyeknek országát« s ezeknek általa, hogy visszaadja nekünk ezt a szép Magyarországot is, melyet már elveszítettünk lábaink alól.

Mi, és a kik velünk tartanak, mi vagyunk a jobb jövőendő munkásai.

És az Ur megáldja a mi munkánkat, mert ez az ő országának munkája!

(Kolozsvár.)

Nagy Károly.

Ünnepi harangszó . . .

Ünnepi harangszó,
Vagy a szívem vágya,
Ha bevon, ha bevisz
Az Isten házába:

Imádságomat én
Sohse' szedem szóra . . .
Hosszú olvasóra!

Egy-egy oszlop mellett,
Hol az Isten lát csak,
Behunyom szemem, hogy
Annál többet lássak.
S ott három halk sóhaj
Az én buzgóságom,
Összes imádságom!

Az első sóhajom
Szárnyra kelő zsoltár
Angyalokkal zengő,
A te trónusodnál.
Kihez csak szemem is
Fölemelni félek . . .
Én, parányi féreg!

A másodikkal meg,
A földet bejárom,
S a mi köny, gyász csak van
Ezen a világon:
Odavinni hozzád,
Gyűjtöm egy csomóba.
Szívek gyógyítója!

Hogy a harmadikkal
Tőled mit kívánok?
— Mindeneket látó, —
Te tudod, Te látod!
S két öreg szülőmet,
Megáldod ezerszer,
— Mind a két kezeddél!

Szabolcska Mihály.

TÁRCZA.

Egy főúri család szenvedése vallásáért.

(Vége.)

»A báró sértő és méltatlan előadásának hely nem adatik; — így szól az elutasító válasz — s mivel ő Felsége a kiadott királyi végzéshez szilárdan és kegyelmesen ragaszkodik: annál fogva a kérelmezőnek meghagyatik, hogy minden további ellenszegülés nélkül tartozó engedelmisséggel szót fogadjon azoknak.«

A bárót a császár elutasító válasza elkésé-
ritette, áldott lelkü neje pedig látván a róm. kath.
egyház vezetőinek és tagjainak szünni nem akaró
üldözését, teljesen elidegenedett vallásától. Ilyen
kedélyállapotban találta őt II. József császár híres
türelmi rendelete, melyben megengedte a róm. k.
vallásról az evangéliumira való áttérést és a ve-
gyes házasságokból született gyermekek vallására
vonatkozólag adott kötelezvényeket érvénytelenek-
nek nyilvánította. Most már mi sem állta útját
annak hogy a báróné férje vallására áttérjen, s
ezzel — amint remélte — minden üldözésnek
véget vessen.

Meg is történt az áttérés, de a rég óhajtott
nyugalmat ez sem hozta meg, sőt az ellenfelek

most még adázabb harcztot indítottak a báró és
családja ellen, s kitették azt oly nagy megpróbál-
tatásoknak, melyekben szinte csodálkozik az em-
ber, hogy nagy lelke meg nem szakadt. Az ellen-
ségek följelentésére ugyanis a császár elrendelte,
hogy br. Wesselényi Miklósné, mint hitehagyott
nő a róm. kath. vallásban való hatheti oktatásra,
családja köréből kiszakíttatván, a nagyszebeni
róm. kath. apáca-zárdába vitessék, gyermekei
elvétessezenek, s tovább nevelés végett nagyatyjuk,
Cserei Farkas gondjaira bizassanak. A szigoru
rendelet végrehajtása ellen aztán hiábavaló volt
minden kérés, a porig megalázkodott könyörgés,
s még mintha Isten is sujtani akarta volna a so-
kat szenvedett családot, rövid pár napi időközben
egymásután két kedves fiunak, előbb a legkis-
sebbnek, Ádámnak, majd a legnagyobbak, István-
nak elvette életét. A sokszor és sokképen sujtott
szülők még ki sem sirhatták magukat ártatlan
gyermekeiknek sirja fölött, az év utolsó hónap-
jában a kimondott királyi ítélet könyörtelenül vég-
rehajtatott.

Téli zord időben kocsira pakolták a beteges
és ismét áldott állapotban lévő édes anyát, s
Nagyszebenbe szállították a királyi ítéletben ki-
mondott 6 heti oktatás kiállása végett. Könny
gyül az ember szemébe, midőn olvassa, hogyan
kérte a »Krisztus kinszenvedésére« a szerencsét-
len nő a Guberniumot, püspököt, majd egyene-
sen a császárt, hogy tekintse áldott és igen bete-

Kálvin János a „Tizparancsolat“-ról.

(Folytatás.)

IV. Parancsolat.

A mi az Ur napját, a vasárnapot illeti, a melyet most ünneplünk, az nem azért rendeltetett, hogy a többiekénél inkább megszenteljük, azaz szentebbnek tartsuk. Mert ez egyedül az Isten előjoga, a ki minden napot egyformán megtisztelt. Hanem inkább azért, hogy az Istent imádni és dicsérni, az ígét hallgatni és a szakramentumokkal élni, — az egyház ezen a napon összegyűljön. Hogy e kötelességünket minden akadálytól menten, minél nagyobb buzgalommal betölthessük: szünetelünk minden mesterségtől és kézimunkától, szintugy minden szórakozástól, a melyek a mi e világbeli életrendünkhöz tartoznak. Ugyanezen természetűek a többi ünnepnapok is, a melyek a mi üdvösségünk titkainak emlékeztétét ujtják fel. Mert, ha mi az ígét, a mint illik, egész lélekkel magunkba szívjuk és általa az ó-ember cselekedeteit megöleljük: akkor nemcsak ünnepnapokon, hanem mindennap folytonosan szombatot szentelünk és — amint itt rendelve van — elkezdünk szombatot szombatra ünnepelni. Egyszóval: nem vallási okokból teszünk különbséget nap és nap között, hanem a közéleti rend érdekében. Mert bizonyos előirt napjaink nem

azért vannak, hogy akkor egyszerűen ünnepeljünk, mintha a mi munkaszünetünkkel tisztelnők és gyönyörködtetnők az Istent: hanem azért, mert szükséges, hogy az egyház valamelyik napon összegyűljön. A napot pedig biztosan megszabni és megállapítani azért fontos dolog, hogy minde- nek jó rendben és zavar nélkül történjenek. Így lesznek semmivé azoknak az álbölcselkedőknek üres fecsegései, kik ezen zsidónézettel árasztották el a világot, hogy ezen parancsolatban elvesztette ugyan érvényét, a mi czeremóniális volt (így nevezik ugyanis — nyelvhasználatuk szerint — a hetedik napnak tulajdonított különös méltóságot): megmaradt azonban, a mi erkölcsi, t. i. a hét egyik napjának különös tiszteletben tartása. Ámde, ez semmi sem egyéb, mint a zsidók kisebbitésére megváltoztatni a napot, de megtartani a napnak tiszteletét. És valóban, eléggé látjuk, hogy az ilyen felfogásnak minő eredménye lett. Mert a kik az ő rendelkezéseikhez kötik magukat, azok az ő szombatoskodásuk durva és érzéki babonájával háromszorosan fölülmulják még a zsidókat is: annyira, hogy az a prongatás, a mit Ezsaiásnál olvasunk, ép úgy ráillik ezekre ma, mint azokra, kiket az ő idejében a próféta ostorozott.

A szombat megülésében a zsidóknak egy másik kötelességre is kellett nézniök, a mely nem a vallásra tartozott, hanem a méltányosságnak az emberek közti ápolására vonatkozott; a mi azt akarja, hogy koronként a szolgálókról és állatokról

ges állapotát, s ha már a hat heti, lelkét gyötrő oktatást ki kell állnia, ne kényszerítse bemenni a zárda komor, rideg falai közé, engedje, hogy kinn a városban fogadott magán lakáson tegyen eleget a szigorú ítélet rendelkezésének. Nem hallgatták meg kérését, bevitték a zárdába.

Micsoda gyötrelmeket állhatott ki ott ez a szerencsétlen, gyöngéd lelkű nő? Mit szenvedhet hat hét alatt egy édes anya, a kit férjétől, forrón szeretett beteg kicsinyeitől elszakítanak, hogy oly hosszú időn keresztül ne lássa azokat, ne tudja elsimitani a gondok redőit a férj homlokáról gyöngéd kezeivel, szerető szívével, netudja ápolni beteg gyermekeit!? S ennyi lelki kín között micsoda égő fájdalom lephette meg szívet, midőn ott fogóságában értésére jutott, hogy édes atyja, s még életben hagyott egyetlen kis fia is meghalt! Nem borulhatott szive vérenek, szeretett gyermekének kopsrójára, hogy ott kisírja könnyeit, s legalább azzal is enyhítse égő fájdalmait. Nem érhetette meg azt, hogy egyszer atyja elé állva, férje és gyermekei iránt való forró szeretetéről bizonyágot tegyen, s egymásnak kölcsönös megértése után a sötét múlt minden bántásaira, fájó sebeire a feledés gyógyító balzsamát önthessék!

Milyen meghatóan ecseteli a zárdából a császárhoz intézett kérése ezen időbeli lelki állapotát: »Könyörüljön Felsőged az én már kimutatott engedelmességemre és előhaladt terhességemre való tekintetből s engedje, hogy a klastromon kívül, magánházaiban lakhassam. Elvesztettem egyetlen fiamat, ki távollétem alatt halt meg s mélyen szo-

morodott szívvel egy klastromban áristomba téve kell élnem, hol engem a püspök tudta nélkül senki sem látogathat meg. Gondolja meg Felsőged, hogy én hat hónapi terhes vagyok és ezen aggasztó állapotomban miképpen élhetek egy bezárt helyen és hatalma alatt annak a püspöknek, a ki helv. hitvallásra térésem miatt kemény eszközök használásával fenyegetett meg.«

Mennyi szeretet és ragaszkodás nyilatkozik meg új vallása iránt ismét a császárhoz küldött másik levelében, midőn így ír: »Reszketve gondolok a halál elé és remegve gondolok arra, hogy az ott ér utól, hol nincs saját elfogadott valláson való lelkész, a kit hozzám bocsátának és annak vagyok kitéve, hogy kétségbeesve kell kimulnom az életből, mert szinte minden vallásom szerinti vigasztalás nélkül vagyok, ámbár teljes meggyőződésből fogadtam el a ref. vallást, abban confirmáltattam, a Jézus parancsa szerint éltem az urvacsorával, s ebben kívánok élni-halni.«

Férje is ugyanezen kinos lelkiállapotban volt mindaddig, a míg letelt a hat heti oktatás ideje. Ekkor azonnal felesége után ment, s haza vitte zsidói kastélyába.

Igy ért véget a sok szenvedés, melyek között Wesselényi Miklós báró és neje lelki erejük nagyságának és evang. szerinti ref. vallásukhoz való törhetetlen ragaszkodásuknak annyi szép jelet, s követésre méltó példáját mutatták. Örizzük mindig hálás kegyelettel szívünkben dicső emléküket!

Czirmay Zoltán,
püspöki titkár.

a teher levéssék, hogy embertelen munkáltatók a folytonos hajszolással mértéken túl ne gyötörjék őket. Jóllehet ezzel Mózes — a mint én itélem — nem annyira a teendő intézkedés okára, mint a tett intézkedés áldására mutatott rá. E méltányossági tekintet ma is figyelembe kel, vennünk, nem valami szolgai kényszerüségből hanem a szeretet sugallatából. — Ime, ez a négy első parancsolat, a melyek előnkbe írják, hogy melyeknek teljesítésével tartozunk Isten iránt s a melyekkel zárul is a törvény első táblája.

Arra nézve pedig, hogy én a közönséges és csaknem általánosan bevett eljárástól eltérőleg négy parancsolatot veszek az első táblára, megkivánom jegyezni, hogy ezt nem ok nélkül vagy kicsinyes okból teszem. Mert a kik másként osztják fel, azok törlik a sorozatból az általunk másodiknak jelzett parancsolatot, holott kétségtelen, hogy az Ur külön parancsolatképen helyezte oda. A tizediket pedig, mely arról szól, hogy ne kívánjuk felebarátaink javait, helytelenül kétfelé szakítják, a mi pedig egy és ugyanaz. Hogy a felosztásnak ez utóbbi módja a tisztább századokban ismeretlen volt, látható abból, hogy Origenes minden ellenmondás nélkül ezt a mi felosztásunkat alkalmazta. Augustinus korában ugyan már az a másik is forgalomba jött, de nem volt mindenki által elfogadva. Maga Augustinus azon könnyelmű okból hajlott feléje, hogy a hármasszám (ha t. i. három parancsolatot veszünk az első táblára) a szentháromság titka inkább kitűnik; egyébként inkább tetszett neki is a mienk. Velünk ért egyet a Máthé evangéliumára írott bevezetetlen munka szerzője is. És én távolról sem kételkedem a felelől, hogy a mienktől eltérő felosztás az ördög mesterkedésének következménye, ki ezzel azt akarta, hogy lassanként kivesszen az emberek lelkéből az a parancsolat, a mely oly elővigyázatosan tiltja a bálványimádást. Átmenőleg meg kellett ezt jegyezni, nehogy valaki ezt a mi felosztásunkat mint valami újat, melyet csak mostanság eszeltek ki, kinevesse vagy csudálkozzék rajta.

Ezek után térjünk át a második táblára!

Isten igéje.

— „Az Isten szeretet.” —

Ján. I. 4. 8.

A régi görögök sötét, titokzatos lényben hittek, a mely az egész világ felett uralkodik. Ez ellen a leghatalmasabb Istenek sem tehettek semmit a görögök hite szerint. Vas szükségnek, vagy sorsnak hívták ezt a magasabb lényt. Nekünk szebb hitünk van. Mi is hiszünk egy lényben, a mely mindenek felett uralkodik — egy hatalomban, a melynek még Isten is engedelmeskedik, éppen azért, mert ez képezi lényegét. Hiszünk egy alaptörvényben, a mely uralkodik az égben és a földön. De ez a hatalom nem rettenetes, hanem csendes, boldogító. Ez a szeretet, az örök szeretet. Az a keresztyénségnek legszebb nyilatkozata, hogy hiszünk az örök szeretetben, ezért mondjuk szent vallásunkat a szeretet vallásának.

Valóban szeretet a világ alaptörvénye, mert Isten is szeretet. Az ő lénye, az ő tette és munkája is csupa szeretet. Az Isten szeretet. Ennél boldogítóbb szó még nem hangzott ezen az árva földön. Ha a világ minden könyvét, ha a bölcsek összes iratait átkutatod, ennél szebb, mélyebb szivre nem találsz. Ha átnézed a szentírást az első laptól az utolsóig, meggyőződhetsz, hogy ez a mondás az egész bibliának magva, tartalma, a melyben Isten igéjének minden édessége összefolyik, mint a hogy egy csepp rossz olajban száz és száz rossz levél van összefoglalva.

Az Isten szeretet, ez a legszebb neve a mi Urunknak. — Az indusok egy Istennek száz nevet is adnak. A biblia is különféle nevet ad Istennek. Isten mindenható, a mit akar, azt véghez viheti. Ennél szebb név a szeretet. A mig csak Istennek kezét ismered, szivét pedig nem, addig nem imádhatsz őt teljes igazságban.

Isten örökkévaló. Megmarad mindörökké még ha az ég és föld elmúlik is. Ha csak ezt tudod vala, még keveset tudsz felele. Isten igazságos, a ki itél s aki előtt számadást kell tennünk ma vagy holnap. Ha csak ezt tudom: akkor reszkethetek előtte, de szivem nem vonz hozzá. Az Isten örök bölcsesség, az ő gondolatai oly magasak a mi gondolatainkhoz képest, mint a mily magas az ég a föld felett. De ha csak így ismerem Istent, bámulhatom őt az ő tökéletességében, de nem szerethetem. Isten szeretet. Mily másképpen hangzik ez. Ez a drága kő az ő lételemének koronájában. A Mindenható előtt bámulok, az Örökkévaló előtt szédülök, a Szeretet előtt meghajlok és odaadom szivemet,

Az ő munkája is szeretet. Senki se látta Istent s nem állapíthatja meg, hogy mi ő. Oly fényben ragyog, hogy senki se közeledhetik hozzá. Az angyalok is elfödik előtte arcukat szárnyaikkal. Hogyan higyjem tehát, hogy az Isten szeretet? Látjuk az ő szeretetének fényes nyomait, az ő műveiben. Ha nézem a világot mindennel együtt, a mi benne van. A lábamnál nyíló virágot, a fejem felett ragyogó csillagot, ha nézem magamat, az embert s kérdelem: Honnan jő ez? Miért van ez így? Nem tudok másként felelni: Az Isten szeretet. Ez a aranyláncz, a melyen az egész mindenség csüng. Ha ez a láncz elszakad, akkor az egész világ összeomlik, ég és föld a csillagok millióival, a megsemmisülés örvényébe hull alá. De legyetek nyugodtak, ez a láncz nem szakad el, mert Isten szeretet. Az ő szeretete fenntartja a világot.

Ez kormányozza a mindenséget. Mi az a mi aranyfonalként huzódik az élet zürzavaros lármáján s vásári mozgalmán keresztül? A szeretet, a segítő, az áldó, a javító a vigasztaló, a megbocsátó szeretet. Igen. Isten szeretet. Ezért örömmel tekintek fel az égre, a hová arany betűkkel van felírva a bibliának ez a legvigasztalóbb igéje,

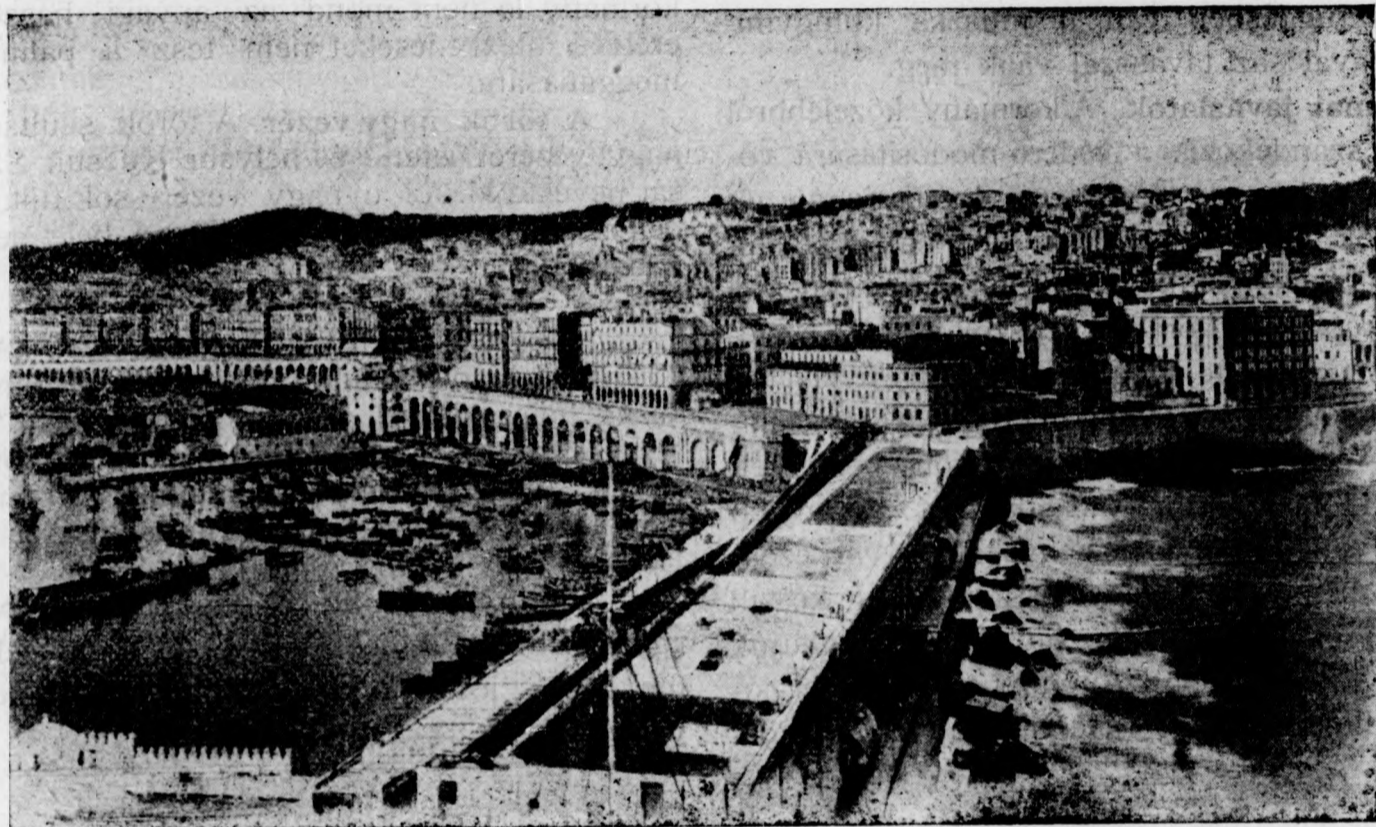
Király Béla,
h. bodoni ref. lelkész.

Hazai krónika.

— 1903. január 20. —

Országgyűlés. Jan. 12-én folytatólagosan tárgyalták és be is fejezték a bevándorlásról szóló törvényjavaslatot, megtoldva azt egy pár néppárti honatya módosításával. Jan. 13-án az utlevél-ügyről szóló törvényjavaslat került napi rendre, és meglehetősen élénk vita fejlődött ki. *Rátkay* László, ellenzéki, azt kívánta, hogy a horvát utleveleket magyar nyelven is állítsák ki, mert a javaslat szerint csak horvát és francia nyelven állítanak ki. Ezt helyeselte a néppárt is *Széll* Kálmán, miniszterelnök azt feleli, hogy a javaslatot nem fogadja el, mert az ellenkezne a magyar-horvát egyezményvel. Erre aztán felpattant *Ugron* Gábor

is — a ki rég nem hallatta szavát a Házban — és pártolva *Rátkay* javaslatát, szemrehányást tett *Széll* K.-nak, hogy ilyen fontos nemzeti követelésnek sem ad helyet. Emberelje meg magát — úgy mond *Ugron* — a Ház és ne engedje, hogy ilyen kormány silány porázon vezesse. *Széll* Kálmán izgatott hangon azt feleli, hogy az *Ugron* beszéde azért puffog, mert üres. Szentesített egyezményt megkell tartani. Erre aztán névszerinti szavazás után elfogadták a kormány javaslatát. Következett ezután három új csendőr parancsnokságra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása. *Bedőházi* János szól elsőbben hozzá és arra kéri a miniszterelnököt, hogy a szebeni csendőrparancsnokság tétesék át M.-Vásárhelyre. *Széll* Kálmán azt feleli, hogy a javaslatához nem járul hozzá, hanem azt

Algir.

igéri inkább, hogy a szebeni parancsnokságot Brassóba fogja áthelyeztetni, mert nemzeti szempontból ez a legelőnyösebb. Jan. 14-én röviden végeztek a határendőrségről és a Tátrában levő tengersizem becikkelyezéséről szóló javaslatokkal. Ez utóbbi szerint, Magyarország — a választott bíróság ítélete alapján — elveszti egy darab területét. Az elvesztett területet Galiczia kapja. Jan. 15-én a Ház nem tartott ülést. De annál népesebb volt a jan. 16-iki ülés, mikor *Széll* Kálmán nyilatkozott a kiegyezés tartalma felől. Elmondja röviden, hogy a kiegyezés 10 évre köttetik, éppen mint előzőleg. Lényegileg is jó részt egyezik amazokkal. Eltérés csupán a vámtarifa megállapításánál van. De itt is a fő szempont az volt, hogy a két ország érdekei megóvassanak, a melyek sok

tekintetben ellentétesek egymással. Az ellentéteket úgy egyenlítették ki, hogy Magyarország részére magas mezőgazdasági vámokat állapítottak meg. Így a buza árát 3.51 k.-ról 7.50 k.-ra, a rozsét 3.57 k.-ról 7.— k.-ra, az árpáét 1.79 k.-ról 4.— k.-ra, a zabét 1.19 k.-ról 6.— k.-ra, a tengeriét 1.19 k.-ról 4.— k.-ra, a babét 2.38 k.-ról 4.50 k.-ra, a liszt 8.93 k.-ról 15.— k.-ra emelték fel. Ausztria részére pedig az ipari vámokat emelték. Az állat forgalomnál szintén jelentékeny módosítások lennének. Többek közt az, hogy a magsertések szállítására 35 napi zárlati idő állapittatik meg, míg a hizott sertést bárhová lehet szállítani az osztrák kormány előzetes engedélye nélkül is. A főbb pontokban előterjesztett kiegyezési javaslata *Kossuth* Ferencz teszi meg elsőnek észre-

vételeit. Rosz — úgy mond — az egész kiegyezés, mert a magyar mezőgazdasági vámokhoz joga volt az országnak, míg a magas ipari váموkat szintén mi fogjuk az osztrákoknak megfizetni és így még inkább adófizetői leszünk Ausztriának. Pártolja az önálló vámterületet. Magyarországnak csak ez biztosítja jövőjét és függetlenségét. Még Széll Kálmán felelt röviden, mire az ülés véget ért. Jan. 17-én apróbb javaslatokat tárgyaltak a cukor adótörvény módosításáról.

A háboru szellője. A napokban katonai hadi tanácsot tartottak Bécsben Ő Felsége a király elnöklete alatt. Szárnyra kelt azután a hír, hogy egy pár hadtestet mozgósítottak és a bozniai helyőrséget esetleges háboru esetére, telyesen megerősítették. A mozgósítási terveket is átdolgozták és pedig a Balkán félsziget felé. Hogy mind ez minő összefüggésben van a muszka külügyminiszter utjával: az tavasszal válik meg.

Katonai javaslatok. A kormány közelebbről javaslatot szándékozik a véderő-modosítására vonatkozólag a ház elé terjeszteni. *Apponyinak* ezek a javaslatok nem tetszenek, mert nem foglalják magukban azokat a követeléseket, melyeknek ő ellenzéki képviselő korában szószólója volt. Nevezetesen azt követelte, hogy a magyar nyelvet a katonai iskolákban nagyobb mértékben tanítsák; a magyar ezredeket Magyarországon helyezték el; legyen magyar a szolgálati és vezényleti nyelv; legyenek magyar jelvények. Fejérvári ezekről hallani sem akar, s így összeütközés készül a kormány és Apponyi között. Majd meglátjuk melyik lesz az erősebb: Apponyi-e a nemzet jogos kivánalmaival, vagy Fejérvári az ő csökönységével.

Világ krónika.

Norvégia és Anglia a pálinka ivás ellen. *Norvégia* arról nevezetes az európai államok között, hogy az első volt, amely szociális törvényekkel igyekezett gátat vetni az alkoholizmusnak és a részegeskedésnek. Már 1894-ben hozott egy törvényt, amelylyel ugyszólván teljesen megszüntette a pálinkaivást. Szigoru intézkedésekkel korlátozta a pálinka elárusítást. Norvégiában nincsenek pálinkásboltok, ahol naphosszat részegeskedhetnek a napszámosok, amig lelkileg és testileg teljesen tönkremennek, kórházba kerülnek, családjuk pedig koldusbotra jut. Ott a pálinkát kizárólag *szamlag* nevű emberbaráti egyesületek árúsítják, amelyeknek semmi hasznuk az eladásból s így nem is érdekük, hogy a nép pálinkát igyék. Az eredmény az volt, hogy most már alig történt meg, hogy valakit részességért elfognak s mig azelőtt Norvégiának egy lakosa átlag nyolcz liter pálinkát fogyasztott évenként, ez az átlag

az ujjabb időben egy literre szállott le. *Norvégia* példáját most követte *Anglia*, ahol most január elsején lépett életbe egy új törvény a részegeskedés ellen. Ezentul, ha valaki lerészegedik, a rendőrség latartóztatja, még akkor is, ha nem okozott közbotrányt s rögtön fogságra ítélhető. Akit részességért háromszor elítéltek, azt a rendőrségen lefotografálják s fényképét átadják a kerület valamennyi korcsmárosának. A korcsmárosokat azután már szigoruan megbütetik, ha ilyen részeges embernek pálinkát adnak s ismételten előforduló esetben hat hónapig terjedő börtönre is ítélhető. Az ellen a férj, vagy feleség ellen, aki részegesek listáján szerepel, házastársa válópört indíthat s a bíróság kimondhatja a vállást a panaszos fél javára. Valószínű, hogy e szigoru törvényes intézkedéseknek meg is lesz a hatása Angliában, ahol a társadalom régóta nagy erővel folytatja a harczot a pálinka ivás ellen. Addig a magyar társadalom sem lesz egészséges, mig a kormány le nem mond az anyagi haszonról és erélyes intézkedéseket nem tesz a pálinka ivás meggátlására.

A török nagy vezér. A török szultán eddigi nagy vezérét letette és helyébe Kucsuk Szaid basát nevezte ki. Az új nagy vezér sok újítást szándékozik keresztül vinni, ha ugyan bele nem török a bicskája.

A porosz képviselőházban nem rég terjesztették elé a jelen évi költségvetést. A zárlat 72 millió hiányt mutat. Ezt a hiányt a mezőgazdaság fejlesztésével akarják kiküszöbölni.

VII. Edvard angol királyt csak most koronázták India császárvá. Indiában 300 millió ember lakik, tehát ennyinek lett most császára VII. Edvard.

Elfogott kémek. Konstantinápolyban egy egész kémbandát fedeztek fel és fogtak el. A kémek titkos iratokat szolgáltatottak ki a francia követségnek.

Vigasz az éjben.

(Spitta.)

Gyermekem ne sirj azon, hogy
Oly tűnő az ifjúkor;
Hogy a lelked fénye elfogy
S benne majd homály honol.

Szép a nappal ébredése,
Fölpiruló hajnala,
Amde nem szegény az éj se,
Mennyi, nézd, a csillaga.

Ravasz László.

Egyházi élet.

Nyolczezer korona az árváknak. A debreczeni népes egyház nyolczezer kor. készpénzt osztott ki, mintegy 400 árvagyermek között. De ez csak egy félévi segély. Ezenkívül ruhával, tanönyvekkkel is segélyezi az árvákat, úgy hogy

évenként 25—30 ezer koronát fordít az árvák gondozására. Ez már aztán valódi keresztyéni munkásság. Bár mindenik egyház gondoskodhatnék a maga árváiról és szegényeiről.

A derék etédiek. Az etédi egyház hivei már többször megmutatták, hogy a nemes ügyek iránt melegen érdeklődnek. Így a múlt évben igen szép eredményű gyűjtést rendeztek a siklódi égettek számára. Most újra egy hasonló tényről veszünk tudomást. A jól szervezett értekezleti körök útján gyűjtést indítottak a »Magyar Szó« című protestáns irányu ujság részvényeire. Kinek mit az Isten adott, előhozta. Egy néhány fillér, két kupa törökbuza, egy véka pityóka stb. Ezen sokszor szájukból kivett falatokból aztán jegyezték kilencz részvényt egyházuk javára. A nevezett lap szerkesztőségét mélyen meghatotta ez az önzetlen áldozatkészség, melyet ezen silány földön élő egyszerű nép mutatott s kérte az etédieket, részvényjegyzésüket vonják vissza, mert ők nincsenek rászorulva, hogy a mindennapi kenyérből vegyenek el a szegény népnek. Valószínű azonban, hogy a már kimondott szót nem vonják vissza a mi derék embereink, ott hagyják a szegény asszony fillérért hová szánták, hogy a gazdagok és tehetősek, szégyeljék magukat s mindenki levegye kalapját a buzgó etédi kálvinisták előtt.

Követésre méltó példa. A bögyözi jól szervezett egyházi értekezlet figyelemre, sőt követésre méltó módon végzi a lelki építés nemes munkáját. Az egyházközség 14 körre van felosztva. Minden kör élén egy-egy presbiter áll 5—5 bizottsági taggal (diakonus v. diakonissa). Minden kör számára jár a téli hónapokban 1—1 vallásos irányu lap a diakonus presbiter részére. (A »Vasárnap« 6 példányban). Ezt a hétnek egy meghatározott estélyén felolvassák, máskor minden kör tag el is viheti magához. Ezen ujságok ára fedezésére évenként egy farsangi mulatságot szoktak tartani, mely rendszeren oly szépen sikerül, hogy a lapok árán kívül egy-egy életrevaló más dolgot is megvalósítanak belőle. A múlt évben temetési eszközöket szereztek be, melyekre valahányszor használatba vétetnek, látható megelégedéssel tekintenek a hivek. Az idejű mulatság megtartása ezen hó 31-ére van tervezve. Minden jel arra mutat, hogy az eredmény most sem fog a múlt évek mögött maradni, annál inkább, mert most a jövedelem feleslegből a harmadik harangra akarják az alaplerakást megkezdeni. Isten segélye meg a bögyözieket nemes törekvésükben! (Igy mindenik egyház járathatná a »Vasárnapot«. Szerk.)

A baptizmus Agyagfalván. A különben buzgó agyagfalvi népünk köréből újra szomorú híreket hallunk. Terjed a baptizmus. Egy pár szerencsétlen család csaknem akar hallgatni az okos és igaz szóra. A hamis tekergő prófétáknak azonban készséggel felülnek. Körülbelül hét család vonzódik a baptizmus émelegő tanaihoz. A napokban is egy ilyen összejövetelük volt s az alatt bocskoros, félkótya papjuknak házában tűz keletkezett. Azonban az általuk »hitetlennek« nevezett ref. hivek korán észrevették, s az urnak

ezen boldogtalan bárányát megmentették egy nagy kártól. Bizony, furcsa teremtményei vannak az Istennek! De a hol éberek az örök s életteljes a test, az ilyen rothadt részeket kidobja magából. L. s.

Pápai türelmetlenség. A római pápa hivatalos lapja „*Observatore Romano*“ közelebbről éles támadást intézett a Rómában terjeszkedő protestantizmus ellen s többek között az írja: »Az alattomos protestáns csordák állandóan merényletet követnek el a szentváros (Róma) területén az egyház (értsd katolikus egyház) ellen s ebben az olasz kormány is támogatásukra van, bizonyára azért, hogy majd valamilyes valdens-szekciónak kiszolgáltathassa a pápaság örökségét. A *katolikus egyháznak, mint a Krisztus egyháza egyedüli (?) birtokosának, türelmességről tudnia nem szabad*, mert ez a protestáns szekták színvonalára sülyesztené le. Ebből a nyilatkozatból két dolgot ismerhetünk meg: 1. a protestáns eszmék s az azokban megnyilatkozó vallásos igazság Róma falain is áthatolnak s a katolicizmussal szemben még Rómában is lépésről-lépésre hódítanak; 2. a pápaság ma is azt hirdeti, hogy a Krisztus tanainak csak ő az egyedüli letéteményese, s ezért bármikor, bármiféle eszközökkel támadhat mindenkit, ki nem esküszik a pápára s a pápai hitelvekre. Nekünk, protestánsoknak, megnyugvásunkra szolgálhat az a tudat, hogy a bibliában rejlő evangéliumi igazság erősebb minden pápai hatalomnál, s ennek az igazságnak mielőbb diadalmaskodni kell. f. á.

Köszönet. Nagyszöllösi lakos, m. kir. főerdész, Kiss Ernő testvérem a gegesi ev. ref. egyházközségben 1896-ban általa alapított »urasztali kehely- és kanna-alap« gyarapítására az 1901. évi járandóság és késedelmi kamata fejében 10 kor. azaz tíz koronát adományozott. E szives adományt hálással köszönöm szegény egyházközségem nevében. Áldja meg az Isten a jó szivű adakozót, hogy az általa teremtett alapot még sok éven át gyarapíthassa további ajándékával. Szegény egyházam roskadozó papi lakása helyébe újnak építését határozta el. Az e célra befolyó szives adományokat is hálás köszönettel fogadná és e lapban nyugtázná: Kiss Ferencz, gegesi református pap.

Mai képünkhöz.

Lapunk olvasóinak egy áfrikai tengerparti várost mutatunk be: *Algirt*. Első tekintetre is szemünkbe ötlük a sajtószerű építészeti mód, mely sok tekintetben eltér az európai városokétól. Algir közvetlen a Tenger partján fekszik és egyike a legszebb városoknak, sétaterei tele datolyapálma, narancs, citromfákkal. Lakószáma nagyobb részt mohamedánok, de van sok európai is. Algir francia gyarmat.

Vegyes hírek.

A hazai ujságok száma 1901-ben. Magyarországon 1901-ben 1443 ujság és folyóirat jelent meg. Ebből magyar nyelvű 1156 volt, míg 287 nem magyar nyelven jelent meg. Az egyházi lapok összes száma: 52. Hány esik ebből reánk? Nagyon kevés: alig 9 heti ujság. De ebből is ötöt csak a papok olvasnak. A református közönség számára így csupán 4 marad. Ezeknek egyike a »Vasárnap«. Olyan ujság pedig, mely a katolikus egyház szolgálatában áll, Magyarországon 72 van. Köztük több politikai napilap is, magyar és német nyelven. Már most könnyű elképzelni azt a nagy befolyást, melyet a katolikus egyház hírlapok útján gyakorol a társadalomra. A sajtó ma egy nagy hatalom. Értsük meg az idők jelét és buzgólkodjunk a ref. egyházi lapok terjesztésén, különben a nagy felekezeti harcban még többet veszítünk.

Az emberek halandósága. Egy párisi orvosi szaklapban közelebbről statisztikai kimutatás jelent meg az emberek halandóságáról. E szerint évenként 33 millió ember fejezi be életét; ebből egy napra 41534 haláleset esik, egy órára 3730, egy perczre 62. Tehát minden másodperczben egy emberi élet nyer befejezést. Az emberek egy-egy részére 7 éves kora előtt, fele részére pedig 17 év betöltése előtt hal meg. Az átlagos életkor 38 évre tehető.

Bolyai János emlékezete. Kolozsvárt, jan. hó 15-én ünnepelte meg a magyar tudományos világ Bolyai János világhírű számtudós 100 éves születésének emlékét, és ugyanakkor szülőházát emléktáblával is megjelölték. Bolyai a tudomány terén olyan felfedezéseket tett, minőket ezelőtt senki sem ismert és még ma sem szárnyalta túl senki. A magyar tudós érdemeit a külföld is elismerte. A székelyudvarhelyi kollegiumban Fél-egyházi Antal méltatta az ifjuság előtt, a nagy tudós érdemeit.

Deák Ferencz születésének 100-ik évfordulója. Ez év őszén október 17-én lesz 100 éves fordulója Deák Ferencz születésének. Mozgalom indult meg, hogy a haza bölcsének emlékét méltóan megünnepelje a nemzet.

Kivándorlás. A nagy magyar Alföldről is azt a szomorú hírt vesszük, hogy Szentés, Csongrád környékéről többen készülnek kivándorolni. No, ha még a magyar Kanaánban sem élhet meg az ember: akkor bizonyára sem Oláhország, sem Amerika nem elégíti ki. Csak dolgozni kell, mert áldottabb föld nincs, mint a magyar. A ki itt nem tud megélni: sehohol a világon.

A párbaj ellen. Évenként mind többen meg többen lesznek a szerencsétlen párbajoknak áldozatai. Az Országos Béke Egyesület azon fáradozik, hogy egy párbajellenes szövetséget hozzon létre. Evégből több előkelő állású férfiúhoz kérdőleveket bocsátott ki a következő három kérdéssel: 1. Hive Ön a párbajellenes mozgalomnak? 2. Milyen intézkedésekkel gondolja Ön a párbajt mellőzhetővé tenni addig is, a míg a törvényho-

zás erre vonatkozólag az eddiginél hathatósabban rendelkezik? 3. Hajlandó volna-e az alakulóban levő párbajellenes egyesület tagjai sorába lépni? A kik feleltek, valamennyien elítélik a párbajozást és hajlandók az alakítandó párbajellenes szövetségbe belépni. A keresztyén vallásnak lenne szép győzedelme, ha a párbajozás csakugyan megszűnnék.

A keresztyének száma. A föld kerektségén a keresztyének száma 345 millióra tehető. Ebből csak 145 millió róm. kath., míg a többi más felekezeti keresztyén, vagyis szabad a római pápától. Nincs tehát semmi ok arra, hogy a római egyház általánosnak (katolikus) és elsőnek tartassék. Az az általános és első egyház, melyik a Krisztus tudományát legigazabban megtartja.

A munka jutalma. A földmívelési miniszter pályadíjakat tűzött ki kopár területek befásítására. Az 1897. évi erdősítésekért most osztották ki a jutalom-díjakat. Az első 1000 koronás díjat a sepsibesenyői ev. ref. egyház nyerte meg. A szegény egyház így két oldalról is megkapja munkája jutalmát.

Példa a nagybirtokosoknak. Horgoson, Kárász János nagybirtokos mintegy négyezer holdnyi birtokát tíz holdas parcellákban bérbe adta négyszáz csongrádmegyei kisgazdának. A bérösszeget jóval csekélyebbre szabva, alkalmat nyújtott az alsóbb néposztály szorgalmasabb elemeinek arra, hogy némi törekvéssel itthon is boldogulhassanak és ne legyenek kénytelenek kivándorolni. Ha ezt a szép példát más birtokosok is követnék, a kivándorlás kérdése hamarabb megoldatnék.

A „Vasárnap“ szeretet munkája.

Lapunk terjesztése. A Vasárnap terjesztésére befolyt összegből, a lapot megindítottuk *Antal* Jánosnak, Csernátfaluba; *Bóka* Istvánnak Brassóba. Zágomból és F.-Tömösről még nem kaptuk meg az értesítést. Kérjük. A »Vasárnap« terjesztését ajánljuk áldozatkész hiveink szeretetébe.

A Vasárnap szeretet alapja. *Ozsváth* Lajos s. lelkész urtól 60 fillért kaptunk a Vasárnap szeretet alapjára. Köszönettel nyugtázzuk. Begyűlt ezzel 23 kor. 60 fill.

A szerkesztő póstája.

Többeknek. A »Vasárnapot« az elmúlt év folyamán több mint 200 egyházközség járatta, melyik részéről még nem kaptunk semmi értesítést, hogy ebben az évben megfogják-e rendelni, vagy nem. Már csak a czimszalagok kinyomatása végett is, okvetlen tudnunk kell, hogy azon egyházak előfizetőink lesznek-e? Kérjük lelkész társainkat tájékoztatassanak minket ebben a dologban. Szeretnők azt is, ha lelkész társaink községeikben felkeresnék a »Vasárnap« tavalyi előfizetőit és elintéznék velük a folyó évi előfizetést. Hidjék el, másként boldogulni nem tudunk.

Gr. Olivia Zedwitz. A szeretetház karácsonyfájára küldött 9 kor-át köszönettel nyugtázta az E. P. L.

Cs. A. A rajz még megjárna, de a verse gyenge. Azt hiszem, hogy mindkét nemből jobbat is kaphatunk.

O. J. Zilah. Tehetséget árul el, de ez nem válik be. Csak gyakorolja magát.